

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **M. L.**, zastoupená JUDr. Petrem Navrátillem, advokátem se sídlem Joštova 138/4, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížova 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 9. 2015, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2016, č. j. 41 Ad 37/2015 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Petrovi Navrátilovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 3.146 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 20. 5. 2015, č. j. X odňala žalobkyni od 20. 6. 2015 invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. a) a § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále „zákon o důchodovém pojištění“). Podkladem pro rozhodnutí byl posudek o invaliditě MSSZ Brno ze dne 11. 5. 2015, podle kterého již žalobkyně není podle § 39 odst. 1 zák. o důchodovém pojištění invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je její pracovní schopnost snížena pouze o 20 %.

[2] Námitky žalobkyně žalovaná zamítla v záhlaví označeným rozhodnutím ze dne 2. 9. 2015. Potvrdila předchozí rozhodnutí, avšak s tím rozdílem, že stanovila pokles pracovní schopnosti žalobkyně o 10 % vyšší. Konstatovala, že pracovní schopnost žalobkyně je snížena o 30 %.

[3] Žalovaná v napadeném rozhodnutí vycházela z nového posudku o invaliditě ČSSZ ze dne 1. 9. 2015. Tento posudek potvrdil, že žalobkyně již není invalidní podle § 39 zákona o důchodovém pojištění, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla toho času její pracovní schopnost pouze o 30%. Podle posudku rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je zdravotní postižení podle kapitoly V (*duševní poruchy a poruchy chování*), položky 4 (*afektivní poruchy — poruchy nálady; deprese, manie, hypomanie, cyklotymie, dystymie*), písm. b) (*lehké postižení, depresivní epizody, mírné fáze kratšího trvání, hypomanie, lehce snížená úroveň sociálního fungování, některé denní aktivity vykonávány s obtížemi*) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Citovaná vyhláška stanoví pro tato postižení míru poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 15 až 20 %. S přihlédnutím k osobnostním rysům účastnice řízení posudek ČSSZ stanovil míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici procentního rozpětí, tj. 20%. Pro ostatní somatická postižení, která jsou samostatně jen méně závažná, ale ve vzájemné souvislosti mají na pracovní schopnost účastnice řízení také dopad, posudek hodnotu poklesu pracovní schopnosti zvýšil podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky o dalších 10 % a celkově tak činila 30 %.

[4] Žalobkyně napadla rozhodnutí o námitkách žalobou u Krajského soudu v Brně, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Soud si vyžádal posudek od posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudek MPSV“), který potvrdil závěry předchozího posudku žalované, a shodně s ním stanovil konečnou procentní míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně ve výši 30%. Z posudku tedy jednoznačně vyplývá, že žalobkyně není invalidní, neboť její pracovní schopnost nepoklesla nejméně o 35 %, tedy v míře předvídané § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění jako kritérium pro určení invalidity.

[5] Krajský soud konstatoval, že posudek MPSV vycházel ze zjištění zdravotního stavu žalobkyně a jeho funkčních důsledků, o němž nejsou pochybnosti. Mezi doloženými lékařskými nálezy nejsou rozpory, které by se týkaly skutečností významných pro posudkový závěr. Zdravotní stav a jeho funkční důsledky byly pro účely posudkového závěru zjištěny v rozsahu, který je dostatečný pro použití posudkových kritérií stanovených v právních předpisech. Jelikož krajský soud zhodnotil posudek jako přesvědčivý a objektivní, ztotožnil se se závěrem posudkové komise, že pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí je 30 %, což invaliditě dle platného zákona o důchodovém pojištění neodpovídá.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Stěžovatelka především opakovala a rozvinula své žalobní námitky, tedy zejména že pokles její schopnosti soustavné výdělečné činnosti nebyl správně posouzen. Uvedla, že prvoinstanční rozhodnutí ze dne 20. 5. 2015 se opírá o posudkový závěr, který posudková lékařka učinila, aniž by podrobně zkoumala zdravotní stav žalobkyně. Rozhodnutí bylo již předem připravené, lékařka se vůbec nezajímala o současný zdravotní stav žalobkyně, pouze oznámila, že rozhodla o poklesu její pracovní schopnosti o 20 %, a jednání ukončila. Proti tomuto rozhodnutí podala námitky, které byly zamítnuty, ovšem pokles pracovní schopnosti byl navýšen o 10%, tedy celkově její pokles pracovních schopností činil 30 %. Ani s tímto závěrem stěžovatelka nesouhlasí, protože nebylo přihlédnuto k jejímu zhoršenému zdravotnímu stavu. Stěžovatelka poukázala na obsah lékařských zpráv, z nichž považuje za prokázané své zdravotní hendikepy, zhoršený psychický stav, bolesti krční páteře a hypertenzi.

[8] Ohledně napadeného rozsudku stěžovatelka namítla, že krajský soud věc posoudil s mimořádnou stručností. Omezil se na konstatování, podle nějž posudková komise zasedala ve správném složení, měla k dispozici všechny odborné nálezy o zdravotním stavu žalobkyně, s nimiž se vypořádala a srozumitelným způsobem je zdůvodnila. Kromě uvedeného napadený rozsudek neobsahuje žádné další odůvodnění, přičemž ani výrok napadeného rozsudku soud jinak neodůvodnil.

[9] Podle stěžovatelky závěry rozhodnutí žalované ze dne 2. 9. 2015 nejsou v souladu se skutečným stavem věci, jelikož nezohlednil část podkladů rozhodných pro posouzení všech zdravotních obtíží stěžovatelky. Rozhodnutí žalované je založeno mimo jiné na závěru, že je stěžovatelka kontinentní, což – jak poukázala již v žalobě - se nezakládá na pravdě. Stěžovatelka trpí dlouhodobě urgentní mikcí, úniky moči, a i tento její zdravotní hendikep májící návaznost na v minulosti prodělané operace mimořádně ztěžuje její pracovní uplatnění. Stěžovatelka svou inkontinenci dlouhodobě léčí, což prokazuje i její zdravotní dokumentace. Přesto správní orgány tento hendikep stěžovatelky zcela pominuly a ani krajský soud s námitkami žalobkyně v tomto směru nevypořádal. Přitom právě tento nedostatek je zásadní, protože kdyby jej žalovaná zohlednila, došlo by ke zvýšení procentního vyjádření poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky, která je – dle vydaných rozhodnutí – v hraničním pásmu invalidity. Pokud by tedy žalovaná uvedené zdravotní obtíže řádně zohlednila, mohla dospět k jinému rozhodnutí o rozsahu snížení pracovní schopnosti stěžovatelky a přiznání invalidního důchodu.

III. Vyjádření žalované

[10] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnila s napadeným rozsudkem.

[11] Poukázala zejména na to, že během řízení před krajským soudem posudková komise MPSV objektivně zjistila zdravotní stav stěžovatelky a došla ke stejnému závěru jako žalovaná, tedy že stěžovatelka již není invalidní dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Podle žalované subjektivní úvahy stěžovatelky, vlastní přesvědčení a vyhodnocení správnosti míry pracovní schopnosti nejsou důvodem pro ponechání invalidního důchodu.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Kasační stížnost je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud předně podotýká, že ve věcech invalidních důchodů, které jsou podmíněny dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem účastníka řízení, je rozsah soudního přezkumu vymezen povahou věci. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou, o které si správní soud nemůže učinit úsudek sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění svěřeno Ministerstvu práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Ty jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudky soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad uvedených v § 77 odst. 2 s. ř. s., tedy jednotlivě i v souhrnu s ostatními důkazy jím provedenými i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem. V případě potřeby může soud uložit také zpracování posudku znalci z oboru posudkového lékařství.

[15] Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení ve věci invalidity ověřuje to, zda posudek příslušné posudkové komise je úplný a přesvědčivý (srov. ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudky ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 – 54, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 – 24, či rozsudek ze dne 30. 3. 2017, č. j. 1 Ads 152/2016 – 46), případně – namítala-li to žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena.

[16] Pokud je posudek úplný, přesvědčivý a vypořádává se se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně skutečností namítaných účastníkem, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (viz např. rozsudek ze dne 23. 10. 2008, č. j. 3 Ads 72/2008 – 50, nebo ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 – 48). Z posudku musí být proto zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. Odborné posudkové závěry ovšem nepodléhají hodnocení soudu z hlediska jejich správnosti, neboť k tomu soudci nemají odborné lékařské znalosti.

[17] V posudku musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení je považováno za jeho rozhodující příčinu. Za rozhodující příčinu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise je povinna odůvodnit zařazení zdravotního postižení pod konkrétní položku uvedené přílohy i určení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci rozpětí stanoveného v jednotlivých položkách, včetně případného navýšení podle § 3 téže vyhlášky.

[18] Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.). Míra poklesu pracovní schopnosti určuje, zda je pojištěnec invalidní. Tak je tomu v případě, kdy z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles pracovní schopnosti pojištěnce nejméně o 35 % (§ 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění).

[19] Při určování poklesu pracovní schopnosti musí posudková komise vyjít ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření a přitom vzít v úvahu: a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek (§ 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění).

[20] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval první kasační námitkou – námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Tuto otázku je třeba posuzovat právě ve světle výše uvedených zákonných a judikatorních principů pro soudní přezkum invalidity, jak uvedeno v předcházejících odstavcích.

[21] Odůvodnění závěrů krajského soudu v napadeném rozsudku je sice stručné, avšak vyhovuje uvedeným principům. Celý text odůvodnění rozsudku stručný není (šest stran textu); naopak krajský soud obsáhle citoval posudky žalovaného i posudek MPSV, a to ke všem žalobním bodům, resp. ke všem subjektivním potížím stěžovatelky, na něž stěžovatelka v řízení před krajským soudem poukázala (hypertenze, inkontinence a zhoršení psychického stavu). Stěžovatelka tvrdila, že se krajský soud nevypořádal srozumitelně a přesvědčivě se žalobními námitkami. Krajský soud však na tvrzení žalobkyně ohledně urologických postižení reagoval citací posudku MPSV: *„Urologické vyšetření prokazuje mírný únik moče při stresové profilometrii s doporučením vhodnosti pomůcek pro inkontinentní. Dle urolog. nálezu předloženého při jednání PK udává mírné zlepšení, snížení nočního močení, přes den mikce častější, používá vložky. Parciální únik moči sám o sobě nezpůsobuje podstatný pokles pracovní schopnosti.“* Vyjádřil se i k tvrzeným potížím s hypertenzí a citoval posudek MPSV, podle něhož *„praktický lékař ve zprávě pro OSSZ ze dne 1. 4. 2015 léčení hypertenze neuvádí ani v dg. souhrnu.“*

[22] Nelze vytýkat krajskému soudu, že se spolehl na odborné posouzení otázky zdravotního stavu stěžovatelky a míry poklesu pracovní schopnosti a že odborně nehodnotil závěry posudkové komise MPSV. Krajský soud se naopak jimi zabýval a výslovně konstatoval, že posudková komise zasedala ve správném složení, měla k dispozici všechny odborné nálezy o zdravotním stavu žalobkyně, s nimiž se vypořádala, a tyto srozumitelným způsobem pro žalobkyni i soud zdůvodnila. Vzal také v úvahu, že ke shodným závěrům dospěl posudek ČSSZ i posudek MPSV. Nejvyšší správní soud v této

souvislosti připomíná, že odborné posudkové závěry nemohou podléhat hodnocení soudu z hlediska své správnosti (v podrobnostech bod 16 tohoto rozsudku).

[23] Krajský soud s ohledem na specifika přezkumu věci invalidního důchodu dostatečně odůvodnil, proč se se závěrem posudku MPSV ztotožnil. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný. Námitku stěžovatelky ohledně nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku tudíž neshledal důvodnou.

[24] V kasační stížnosti dále stěžovatelka namítá, že žalovaný nevzal na zřetel urologické potíže stěžovatelky. K tomu je však nutno vzít v úvahu klíčový důkaz, posudek MPSV, provedený v řízení před krajským soudem. Posudek MPSV totiž odkazuje na výsledky urologického vyšetření žalobkyně (společností Urohelf s.r.o. – viz str. 6 a 7 posudku, na č. l. 23 a 24 spisu krajského soudu). Posudek MPSV neidentifikuje urologickou poruchu, která by závažností odpovídala klasifikaci dle kapitoly XIV (*Postižení močové a pohlavní soustavy*), oddíl A (*Postižení močové soustavy*) položky 8 (*Inkontinence moče u žen*) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Posudková komise vzala různá méně závažná somatická postižení stěžovatelky (tedy včetně urologických nálezů, ale např. i nálezů neurologických a ORL) do úvahy při zvýšení hodnocení poklesu pracovní schopnosti o 10 %. Přesto však celkové hodnocení poklesu pracovní schopnosti nedosáhlo hodnoty 35 % či více, což je kritériem pro přiznání invalidity.

[25] Stěžovatelka ostatně při výslechu před krajským soudem k obsahu posudku MPSV spíše jen obecně uvedla, že s ním nesouhlasí a také jen obecně poukazovala na problémy „psychické, ale i další problémy, které jsou v posudku uváděny.“ Nakonec ani kasační stížnost samotná nepolemizuje s konkrétními závěry posudku MPSV. Popsaná objektivní zjištění posudkové komise, při nichž komise vycházela z dostatečně doložené zdravotní dokumentace, spolu s výsledkem stěžovatelky umožnily krajskému soudu vytvořit si dostatečnou představu o zdravotním stavu stěžovatelky. Ani námitka stěžovatelky, že nebyly dostatečně zohledněny její urologické potíže při posuzování zdravotního stavu, tedy není důvodná.

[26] Stěžovatelka tak v kasační stížnosti neuvedla žádné skutečnosti, které by vyvracely úplnost, přesvědčivost a správnost posudků, z nichž při posouzení věci vycházel krajský soud. Nejvyšší správní soud podotýká, že pro přezkum rozhodnutí žalované je podle § 75 s. ř. s. rozhodný skutkový a právní stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Současně Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že – ač nezpochybňuje subjektivní potíže stěžovatelky - důkazy provedené krajským soudem nepřisvědčují tomu, že by tyto zdravotní potíže mohly být základem pro přiznání její invalidity. Pochopitelně nic nebrání stěžovateli, aby při zhoršení zdravotního stavu v budoucnu podala novou žádost o invalidní důchod. Tvrzení o zhoršení zdravotního stavu by však při posuzování invalidity musel opětovně posoudit posudkový lékař žalované.

V. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[27] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

[29] Usnesením ze dne 9. 3. 2017, č. j. 1 Ads 35/2017 – 21, ustanovil Nejvyšší správní soud stěžovatelce zástupce JUDr. Petra Navrátila, advokáta. Dle § 35 odst. 8 věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě odměnu za zastupování a hotové výdaje zástupce stát. Odměna ustanovenému zástupci náleží za poskytnutí dvou úkonů právní služby dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), spočívajících v první poradě s klientem včetně přípravy a převzetí zastoupení zástupcem ustanoveným soudem [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a doplnění kasační stížnosti [písemné podání ve věci samé dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Podle § 7 a § 9 odst. 2 citované vyhlášky náleží zástupci odměna za dva úkony právní služby v částce 2.000 Kč, podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 600 Kč. Zástupce doložil plátcovství DPH. Celkem tedy zástupci přísluší odměna ve výši 3.146 Kč, která mu bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2017

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu